

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Αντί προλόγου</i>	17
<i>Πρόλογος</i>	19
<i>Κυριότερες συντομογραφίες</i>	23
<i>Ευρετήριο διαγραμμάτων - πινάκων</i>	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1.1 Εισαγωγή	27
1.2 Επιχείρηση	27
1.3 Περιβάλλον	33
1.4 Μεταεθνικές επιχειρήσεις (meta-national companies)	37
<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση</i>	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ

2.1 Εισαγωγή	41
2.2 Μάνατζμεντ	42
2.3 Οι βασικές αρχές του μάνατζμεντ σύμφωνα με την ιαπωνική φιλοσοφία	45
2.4 Η θεωρία Z	46
2.5 Αξιολόγηση της θεωρίας Z	47
2.6 Οι λειτουργίες του μάνατζμεντ	48
2.7 Η διοικητική πυραμίδα	50
2.8 Περιορισμοί στη διοίκηση	53
2.9 Τα προσόντα (ικανότητες) ενός διοικητικού στελέχους	54
2.10 Ο ρόλος του manager σήμερα	55
2.11 Δημόσιο Μάνατζμεντ	56
2.11.1 Μέθοδοι δράσης της Δημόσιας Διοίκησης	57
2.12 Διαχείριση πληροφοριών	58
2.12.1 Διαχείριση πληροφοριών και παραγωγική διαδικασία	59
<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση</i>	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.1	Εισαγωγή	61
3.2	Η επιστημονική διοίκηση του F. Taylor	62
3.3	Οι βασικές αρχές της διοίκησης κατά τον H. Fayol	64
3.4	Το γραφειοκρατικό μοντέλο του Max Weber	66
3.5	Η οικονομική θεωρία της επιχείρησης	68
3.6	Henry Gantt	69
3.7	Henry Ford	71
3.8	Ο Elton Mayo (1880-1949) και τα πειράματα Hawthorne	72
3.9	Ο Chester Barnard (1886-1961) και η θεωρία αποδοχής της εξουσίας	74
3.10	Το Σήμερα	74
	3.10.1 Tom Peters	74
	3.10.2 Francis Fukuyama	75
	3.10.3 Charles Fombrun	76
	3.10.4 Michael Porter	76
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση . . . . .</i>	<i>78</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΛΗΨΗ
ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

4.1	Εισαγωγή	79
4.2	Προγραμματισμός - Σχεδιασμός	80
4.3	Τύποι προγραμμάτων	85
4.4	Σχέση μεταξύ προγραμμάτων και μανάτζμεντ	86
4.5	Διοίκηση με βάση τους στόχους (Management by Objectives)	86
	4.5.1 Πλεονεκτήματα της διοίκησης με βάση τους στόχους	88
	4.5.2 Μειονεκτήματα της μεθόδου	88
4.6	Τα στάδια του προγραμματισμού	89
4.7	Στρατηγικός Προγραμματισμός	90
4.8	Τεχνικές στρατηγικής διοίκησης	91
4.9	Ενδεικτικό στρατηγικό πρόγραμμα οικονομικής μονάδας για το χρονικό ορίζοντα 2005-2010	92
4.10	Τα πλεονεκτήματα του στρατηγικού προγράμματος	94
4.11	Λήψη των αποφάσεων	94
4.12	Οι θεωρητικές προσεγγίσεις στη λήψη των αποφάσεων	96
4.13	Κατηγορίες αποφάσεων	97
4.14	Επίπεδα λήψης αποφάσεων	97
4.15	Στάδια λήψης των αποφάσεων	98
4.16	Τρόποι σκέψης για τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων	100

4.17	Προϋπολογισμός	101
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση . . . . .</i>	<i>102</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

5.1	Εισαγωγή	103
5.2	Οργάνωση	104
5.3	Τυπική και άτυπη οργάνωση	104
5.4	Τυπική οργάνωση	105
5.4.1	Είδη οργανογράμματος	105
5.4.2	Εσωτερικός κανονισμός εργασίας (Καθηκοντολόγιο) . .	109
5.4.3	Έκταση του ελέγχου (Span of Control ή Span of Management)	110
5.4.4	Ανάθεση αρμοδιοτήτων (Delegations)	111
5.4.5	Συγκεντρωτισμός και αποκέντρωση δραστηριοτήτων (Centralization and Decentralization)	112
5.4.6	Ενότητα διοίκησης (Unity of command)	112
5.5	Άτυπη οργάνωση	112
5.6	Ανασχεδιασμός Επιχειρησιακών Διαδικασιών (Business Process Reengineering - BPR)	113
5.7	Συντονισμός	114
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση . . . . .</i>	<i>114</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΗΓΕΣΙΑ

6.1	Εισαγωγή	117
6.2	Τι είναι ηγεσία - Ποιος είναι ηγέτης	118
6.3	Ο ποιοτικός ηγέτης	120
6.4	Τα βήματα της ηγεσίας	121
6.5	Θεωρίες εξουσίας	122
6.6	Θεωρίες της ηγεσίας	123
6.7	Τα στίλ της ηγεσίας	125
6.8	Τα Ναι και τα Όχι ενός ηγέτη	126
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση . . . . .</i>	<i>128</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

7.1	Εισαγωγή	129
7.2	Η έννοια της καινοτομίας	129

7.3	Τύποι καινοτομίας	130
7.4	Απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος	131
7.5	Η μέθοδος Vorschlagswesen (φορσλαξβέξεν)	131
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση.</i>	132

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

8.1	Εισαγωγή	133
8.2	Ορισμός της στελέχωσης - Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού.	134
8.3	Τα πέντε στάδια της στελέχωσης.	135
8.4	Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού και Νέα Τεχνολογία	143
8.5	Το πρόβλημα της σεξουαλικής παρενόχλησης (sexual harassment) στις επιχειρήσεις	144
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση.</i>	145

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΥΠΟΚΙΝΗΣΗ - ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ

9.1	Εισαγωγή	147
9.2	Η έννοια της υποκίνησης	147
9.3	Θεωρίες υποκίνησης	149
9.4	Ανασχεδιασμός Επιχειρησιακών Διαδικασιών (BPR - Business Process Reengineering), Ανθρώπινο Δυναμικό και Νέα Οικονομία	153
9.5	Η αναδιοργάνωση του ανθρώπινου παράγοντα.	154
9.6	Η θεωρία ERG (ERG Theory) του Alderfer	155
9.7	Η θεωρία των τριών αναγκών του McClelland	156
9.8	Συναισθηματική Νοημοσύνη (Emotional Intelligence)	156
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση.</i>	158

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΑΝΑΦΟΡΑ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

10.1	Εισαγωγή	159
10.2	Τι είναι επικοινωνία	160
10.3	Προβλήματα.	161
10.4	Αποτελεσματική επικοινωνία	161
10.5	Παράγοντες προσδιορισμού αποτελεσματικής επικοινωνίας	162
10.6	Μορφές επικοινωνίας	162
10.7	Πολιτισμικές διαφορές	163
10.8	Ο Νευρογλωσσικός Προγραμματισμός (Neuro-Linguistic Programming - NLP)	163

10.9	Συμπέρασμα	164
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση . . . . .</i>	<i>164</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΕΛΕΓΧΟΣ

11.1	Εισαγωγή	165
11.2	Ορισμός του ελέγχου	166
11.3	Συγκριτική προτυποποίηση (benchmarking)	166
11.4	Στάδια υλοποίησης της συγκριτικής προτυποποίησης	167
11.5	Είδη ελέγχου	168
11.6	Διαχειριστικός και διοικητικός έλεγχος	168
11.7	Αποτελέσματα του ελέγχου	169
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση . . . . .</i>	<i>169</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ

12.1	Εισαγωγή	171
12.2	Ορισμοί εννοιών	172
12.3	Κοινωνική ευθύνη	173
12.4	Καυτά θέματα ηθικής	175
12.5	Σημαντικότερα επιχειρήματα κατά της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων	176
12.6	Σημαντικότερα επιχειρήματα υπέρ της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων	176
12.7	Ερωτήματα	177
	<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση . . . . .</i>	<i>178</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ

13.1	Εισαγωγή	181
13.2	Λόγοι που επιβάλλουν τις αλλαγές σε μια σύγχρονη επιχειρηματική μονάδα	182
13.3	Οικονομικές και κοινωνικές δυνάμεις που δημιουργούν την ανάγκη για αλλαγές στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς σύμφωνα με τον John P. Kotter	182
13.4	Οι υποστηρικτές και οι πολέμιοι των αλλαγών	183
13.5	Υιοθέτηση βελτιωτικών αλλαγών	185
13.6	Στρατηγικές αλλαγών	190
	13.6.1 Στρατηγικές συμμετοχής	190

13.6.2 Στρατηγικές εκπαίδευσης και επικοινωνίας	191
13.6.3 Στρατηγικές δύναμης.	191
13.6.4 Στρατηγικές επιδέξιων χειρισμών	191
13.6.5 Στρατηγικές διαπραγμάτευσης.	191
13.6.6 Στρατηγικές διευκόλυνσης.	192
13.6.7 Συνδυαστικές στρατηγικές.	192
<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση. . . . .</i>	<i>192</i>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

14.1 Εισαγωγή	195
14.2 Τι είναι επιχειρηματικότητα	196
14.3 Τα βασικά χαρακτηριστικά της επιχειρηματικότητας.	196
14.4 Εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου και έναρξη λειτουργίας νέας επιχείρησης.	199
14.4.1 Σύντομη παρουσίαση της ευρύτερης αγοράς στην οποία υπάρχει πρόθεση για δραστηριοποίηση. . .	199
14.4.2 Περιγραφή της επιχείρησης	200
14.4.3 Περιγραφή των παραγόμενων αγαθών ή/και προσφερόμενων υπηρεσιών.	200
14.4.4 Περιγραφή τοποθέτησης της επιχείρησης στην αγορά.	201
14.4.5 Το αγοραστικό κοινό στο οποίο απευθύνεται	201
14.5 Λειτουργία και οργάνωση της επιχείρησης	201
14.6 Οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης	202
14.7 Τιμολόγηση των προϊόντων	202
14.8 Επιλογή της Άριστης Λύσης.	203
14.9 Διαδικασίες ίδρυσης μικρομεσαίας επιχείρησης	205
14.10 Φορείς άμεσα συνδεδεμένοι με την επιχειρηματικότητα	209
14.11 Θυρίδες Νεανικής Επιχειρηματικότητας: Προσδιορισμός της έννοιας και της συμβολής τους	212
14.11.1 Τι είναι οι Θυρίδες Νεανικής Επιχειρηματικότητας. . .	212
14.11.2 Σκοποί και στόχοι των Θυρίδων Ν.Ε.	212
14.11.3 Πού απευθύνονται οι Θυρίδες Ν.Ε.	213
14.11.4 Παρεχόμενες υπηρεσίες Θυρίδων	214
14.11.5 Τρόπος συνεργασίας με τις Θυρίδες	215
14.12 Χρηματοδοτικά προγράμματα ανάπτυξης και προώθησης της επιχειρηματικότητας	216
14.12.1 Το πρόγραμμα «Δικτυωθείτε»	216
14.12.2 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας»	217

14.12.3 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» (ΕΠΑΝ)	219
14.13 Πυλώνες στήριξης της επιχειρηματικότητας	223
<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση</i>	224
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	
15.1 Εισαγωγή	227
15.2 Ορισμοί Εννοιών	229
15.3 Οι αρχές της Ολικής Ποιότητας	233
15.4 Τα χαρακτηριστικά της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας	234
15.5 Σχεδιασμός της ποιότητας	235
15.6 Παραδοσιακό σύστημα διοίκησης και Ολική Ποιότητα	235
15.7 Δέκα ενέργειες διευκόλυνσης της εφαρμογής της Ολικής Ποιότητας από τα στελέχη μιας σύγχρονης επιχείρησης	236
<i>Ερωτήσεις - Θέματα για συζήτηση</i>	237
ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ	239
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	243
Α. Ελληνική	243
Β. Ξένη	247